

La nova Biblioteca "Torras i Bages" i la política cultural municipal a Vilafranca del Penedès

Josep Manuel Campillo*

L

a política cultural de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès no ha estat des d'abril de 1979 un gavadal d'accions desconnectades i aïllades, o una

actitud paternalista. Al contrari, obeeix a una línia definida ben clarament i amb un seguit d'objectius clars que demostren que aquest tipus de política, en aquest àmbit, existeix.

Per començar, cal tenir en compte la voluntat global del consistori, amb

govern municipal constituït amb majoria d'esquerra (9 socialistes, 2 comunistes i 1 independent), que ha tingut l'aspecte de la cultura com una

*Cap del Gabinet de Premsa Municipal de Vilafranca

Divendres, 17 de setembre de 1982

EL 3 DE VUIT 17

Culturals

**VILAFRANCA DEL
PENEDÈS**

Inauguració de la Biblioteca «Torras i Bages»

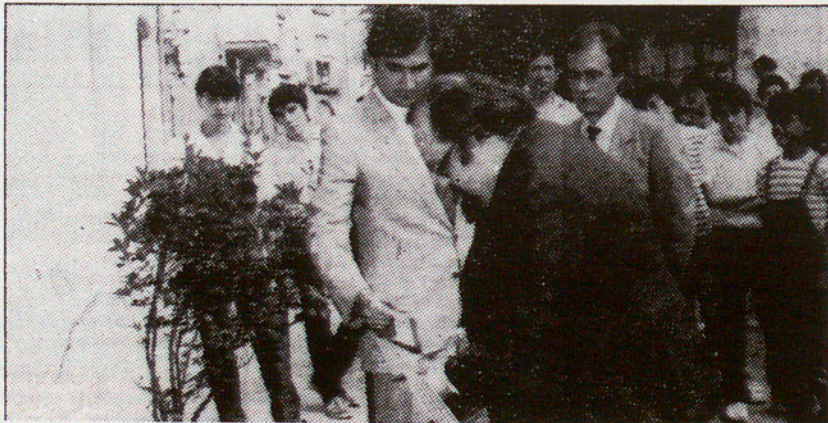
Amb una conferència del Professor Pere Bohigas i Balaguer i sota la presidència del President de la Diputació de Barcelona Francesc Martí

Amb una conferència del professor Pere Bohigas i Balaguer i sota la presidència del President de la Diputació de Barcelona Francesc Martí i Jusmet.

Dissabte passat, amb una conferència del professor vilafranquí Pere Bohigas i amb la presència del President de la Diputació de Barcelona, va tenir lloc, al Saló de Sessions de l'Ajuntament, la reobertura oficial de la Biblioteca Torras i Bages.

Després d'unes breus paraules del Regidor de Cultura, Telm Huguet, va iniciar la seva

Bohigas. Per començar, va dir que estava molt content de poder celebrar l'11 de setembre amb un acte tan bonic, i després des de la seva experiència i erudició va anar explicant perquè serveixen les biblioteques i com han de ser perquè compleixin a la vegada les dues funcions bàsiques: Facilitar, en primer lloc, el coneixement de les obres literàries perquè tothom en gaudeixi en segon lloc, i funció aquesta importantíssima, ser l'arxiu de la història de la comarca, crear un dipòsit bibliogràfic tan complet com es pugui, ja que és la història local, ajuntada amb les altres

El «3 de vuit» informa de la inauguració de la Biblioteca Torras i Bages.

La Biblioteca Torras i Bages, pas important en la política cultural de l'Ajuntament de Vilafranca

de les seves principals preocupacions. Treure-la del seu lloc marginal en la vida oficial del municipi, crear un departament propi i dotar-lo de pressupost, és el primer que s'ha fet.

L'objectiu global ha estat, i és, d'estendre el fet cultural a tots els nivells i sectors de la població: per a l'enriquiment humà i cívic de tots els ciutadans.

A partir d'aquests principis genèrics, que defineixen una voluntat política, en sorgeixen uns altres per posar-los a la pràctica: la dotació, primer, de la suficient infraestructura i dels recursos tècnics; després, establir una estreta col·laboració amb les escoles i amb les entitats de la Vila promovent diverses activitats culturals i, finalment, l'establiment d'un suport informatiu constant.

Arxiu municipal i comarcal

Parlem, per començar, de la infraestructura. El nou Ajuntament es va trobar amb una ciutat que, tant per la seva importància poblacional com per ésser el centre comarcal, no disposava dels suficients elements per servir de suport a les possibles activitats culturals.

Per això, hom anà a crear-los: així va néixer la *Biblioteca Popular «Torras i Bages»*, fundada el 1934, de la Diputació de Barcelona, la qual, després d'unes llargues vicissituds durant més de 10 anys —canvis de lloc i provisionalitat, aturades i repeses de les obres de restauració de l'edifici «oficial»—, ara ja es troba instal·lada definitivament al seu estatge de la plaça de l'Oli, a l'antiga casa pairal del bisbe Torras i Bages.

La Biblioteca «Torras i Bages» té un notable fons bibliogràfic, més de 17 mil volums, malgrat que és insuficient per a les necessitats d'avui en dia, i també hi han col·leccions de revistes i publicacions locals. La seva capacitat és de 110 persones, que es distribueixen en una sala per a adults i una altra per a menors. La novetat que representa l'edifici de la Biblioteca, però, és la planta baixa, el dipòsit de l'*Arxiu Municipal i Comarcal*. Això és un projecte al qual ja s'està donant forma.

Avui en dia, Vilafranca no posseeix Arxiu Municipal. N'hi ha alguns de privats, poc o no gens accessibles al públic. L'establiment, per tant, a Vilafranca, d'un Arxiu és molt interessant per a la coneixença de la Vila i la població, per guardar documents relatius a la vida quotidiana o oficial, com a eina d'investigació i recerca històrica, etc. A més, podria passar a ésser d'àmbit comarcal, ja que hi ha disponibilitat d'espai, si altres municipis de l'Alt Penedès volguessin deixar-hi en dipòsit els seus vells

Año 6 - Número 277. VILAFRANCA DEL PENEDÈS. Sábado, 18 de Septiembre de 1982. 40.- ptas.

La Voz del Penedès

SEMANARIO DE INFORMACION DE VILAFRANCA Y SU COMARCA

11 de setembre

Inauguració de la Biblioteca Torras i Bages

Com a acte central de la celebració de la Diada Nacional a Vilafranca, va celebrar-se l'acte oficial d'inauguració de les noves instal·lacions de la biblioteca Torras i Bages que fan possible

la seva reobertura. Primerament, a la sala de sessions de la Casa de la Vila, tingué lloc la celebració protocolària sota la presidència del Sr. Francesc Martí i Jusmet, cap de la Diputació de

Barcelona, amb l'assistència del consistori municipal i nombros públic. Obri l'acte el regidor de cultura, Telm Huguet, qui va marcar el signe reivindicatiu que té l'onze de setembre i com és necessari vestir el país amb noves realitzacions com la que s'anava a inaugurar. Agrai la Diputació l'interès i col·laboració de tota

mena per tirar endavant el projecte i també l'aportació de totes aquelles persones que han fet possible recuperar la biblioteca i l'esplèndid edifici que ressalta el conjunt arquitectònic del barri gòtic.

LES BIBLIOTEQUES EN LA CULTURA CATALANA ACTUAL.

Sobre aquesta temàtica s'estengué en consideracions el filòleg i estudios vilafraquí Dr. Pere Bohigas i Balaguer, membre de l'Institut d'Estudis Catalans on presideix la Secció Filològica.

(Passa a les pàgines interiors)

TOTHOM

Celebració de l'Onze de Setembre

S'INAUGURÀ LA BIBLIOTECA «TORRAS I BAGES»

PRESENTACIÓ DE LA COL·LECCIÓ «XICOTS DE VILAFRANCA»

ENTREVISTA A DOS DELS SEUS MEMBRES

HA COMENÇAT EL NOU CURS ESCOLAR

«Tothom» informa de la inauguració de la Biblioteca Torras i Bages.

«La Voz del Penedès» informa de la inauguració de la Biblioteca Torras i Bages.

El Teatre i l'Ateneu municipals, amplien la infraestructura cultural del municipi vilafranquí

Aquesta és la vista de la Plaça Jaume I, des de la Biblioteca Torras i Bages, que es troba a la Plaça de l'Oli.

Al fons, la Basílica, i enfront, el Museu del Vi. Al mig de la plaça, el monument als Castellers.

documents. Llavors, la utilitat del futur Arxiu encara seria més important.

Teatre i Ateneu municipals

D'altra banda, encara també en aquest aspecte de la creació d'infraestructura per poder desenvolupar activitats culturals, cal destacar la fundació del *Teatre Municipal* -Cal Bolet. El centenari Teatre Principal (conegut posteriorment per Cinema Bolet -el seu propietari-, o Cal Bolet), ha estat reparat i comprat per l'Ajuntament amb el suport de la Diputació de Barcelona, i ha esdevingut així una instal·lació pública des del 29 de maig d'enguany. S'hi fan obres teatrals i recitals musicals de qualitat, a preus reduïts, i també ha continuat servint de fòrum electoral dels diversos partits que han concorregut a les eleccions. En definitiva, és un espai de formació ciutadana i obert a qui el necessiti.

Dues vistes del monument «Als castellers», que tenen a Vilafranca la seva històrica seu i una constant i gloriosa tradició. Al fons, la Biblioteca Torras i Bages.

Hi ha hagut una actuació directa sobre les escoles, en millorament i reparacions de les infraestructures culturals

Als abans locals de l'AISS s'ha instal·lat l'*Ateneu Popular Municipal*, estatge on es troba un ample auditori públic, per a entitats sense mitjans, per als sindicats, i per a l'emissora municipal de ràdio. També cal esmentar la recuperació de l'antiga *Capella de Sant Joan*, d'estil romànic, com a espai per a exposicions. Com a perspectiva de futur, finalment, hi ha la instal·lació d'un *Museu Local i Comarcal*—per al qual s'està cercant un local—, que haurà de donar cabuda a materials i elements històrics de la vila i la comarca i que s'adreçarà especialment als escolars.

Centres de lectura i exposicions

Pel que es refereix a la vessant pedagògica, en la qual s'ha treballat molt estretament amb la delegació municipal d'Ensenyament, hi ha hagut una actuació directa sobre les escoles, fonamentalment en reparacions i millorament de les instal·lacions escolars: l'Ajuntament democràtic hi ha

El Palau Baltà i la Basilica de Santa Maria.

La Biblioteca Torras i Bages, a l'edifici-casa pairal de la família del bisbe. Tradicionalment, la casa-masia era «Cal Gomà», ubicada—segons la fitxa de l'arxiu del Col·legi d'Arquitectes— «al fons i al cap de la Plaça de Jaume I i de l'Oli, respectivament, al centre històric-monumental més important de Vilafranca».

El testament del bisbe Josep Torras i Bages, de 3 de febrer de 1916, davant

del notari de Vic, designava hereus de confiança els preveres doctors Josep Dachs, Joan Badia, Jaume Serra—vicari general de la diòcesi de Vic— i el senyor Pere Santacana. El propietari de la casa pairal, Manuel Guasch, en nom propi i dels hereus, féu «donació gratuïta pura, perfecta i irrevocable», segons l'acta notarial, de la casa pairal de Torras i Bages a la Casa de Caritat de Barcelona el 5 d'abril de 1930, a condició que la finca es dediqués a fins benèfics. El

1943 la Diputació de Barcelona endreçava l'edifici i hi instal·lava una biblioteca pública. Al cap de pocs anys, però, la biblioteca es traslladaria a un altre edifici, en espera de noves obres de renovació, que no s'iniciarien fins als començaments dels anys setantes. Per irregularitats administratives que foren sancionades, les obres es perllongaren. El projecte definitiu, de 1981, ha tingut un cost de més de vint-i-cinc milions de pessetes.

Retrat del bisbe Josep Torras i Bages que es troba a l'entrada de la Biblioteca. El bisbe de Vic, mort en aquesta ciutat el 1916, nasqué a les Cabanyes, Alt Penedès, el 1846 i residí de petit a Vilafranca del Penedès, d'on passà a Barcelona el 1859, essent ordenat sacerdot a Girona el 1871. El 1892 aparegué la seva principal obra, el llibre «La tradició catalana», de signe moderadament conservador, rèplica a «Lo catalanisme» de Valenti Almirall, on defensà apassionadament l'aportació a la llengua catalana i l'aportació del cristianisme a la història de Catalunya. El mateix 1892 intervingué en la redacció de les Bases de Manresa. El 1899 fou nomenat bisbe de Vic per Pius IX, a proposta del ministre català Duran i Bas. Fou home de gran acció associativa i intel·lectual, i influí fortament en el moviment de renovació cristiano-catalanista de les primeres dècades del segle XX, en l'òrbita de la Lliga. Des de 1934 està pendent a Roma el seu procés de beatificació.

L'alcalde de Vilafranca, Fèlix Sogas, davant la Biblioteca Torras i Bages, definitivament reinaugurada sota el seu mandat pel president de la Diputació de Barcelona Francesc Martí i Jusmet.

El monòlit-monument al bisbe Torras i Bages, a la plaça del l'Oli, davant la Biblioteca.

Placa a la paret del Museu del Vi. Aquest Museu, junt amb la Basílica, el Palau Baltà, el monument als castellers i

la Biblioteca Torras i Bages, a més d'altres edificis, completa el formós centre històric-artístic de Vilafranca

Les exposicions públiques, instrument indefugible de divulgació i culturalització, completades amb comissions ciutadanes

invertit més diners en aquests tres anys que els altres en tots els anys anteriors. També s'han elaborat fitxes i audiovisuals, com a complement de l'ensenyament ordinari, i s'han muntat, i s'estan subvencionant, tres *Centres de Lectura* a sengles escoles, els quals funcionen diàriament a la fi de les classes.

Un altre aspecte important en la política cultural de l'Ajuntament de Vilafranca han estat les *Exposicions públiques*. Se n'han fet moltes al llarg d'aquests anys, la majoria amb un caràcter pedagògic i, per tant, adreçades a estudiants. Especialment les exposicions sobre Goya, Picasso, putxinel·lis catalans, Darwin i l'Evolució, i «Contes i poesies» com a fruit del concurs anyal escolar de narracions, contes i poesies, que es fa a nivell comarcal.

També han estat importants les aportacions a l'activitat cultural ciutadana de manera global, com la creació de comissions- Consell

Sala d'entrada a la Biblioteca Torras i Bages, a la planta baixa. La tipologia de l'edifici és així descrita pel Col·legi d'Arquitectes: «Casa pairal d'origen gòtic, entre mitgeres i fent cantonada. Planta soterrani, baixa, pis i golfes sota

coberta de teula àrab. Fnestres coronelles gòtiques de tres arcs a la façana del carrer Ferran.

Façana principal amb portalades, balcons i finestres seguides a les golfes».

En la mateixa planta de l'edifici, una tranquil·la sala per als estudiosos de l'arxiu municipal-comarcal, situat en una sala veïna.

Les publicacions i la informació municipal,
especialment l'emissora, mitjà de participació
dels ciutadans vilafranquins

Municipal de Cultura, Comissió de Programació del Teatre Municipal, Servei d'Iniciatives Culturals –i de manera concreta amb la subvenció a activitats concretes de les entitats. El Servei d'Iniciatives Culturals és un conjunt de materials històrics, geogràfics, artístics i d'altres que l'Ajuntament va reunir gràcies a l'aportació de particulars i els posa a disposició d'escoles o entitats culturals i recreatives per a la formació dels seus membres.

Mitjans d'informació municipal

Les publicacions municipals també ocupen un notable lloc: els llibrets anuals de «Contes i Poesies», els «Quaderns de Divulgació Cultural» (sobre temes i personatges lligats a la Vila i la comarca), l'«Agenda Cultural» (d'aparició mensual, on es reflecteixen totes les activitats culturals de la Vila), l'«Ajuntament Informa-Butlletí Municipal» (d'aparició bimensual). Com a complement d'aquest aspecte divulgatiu i informatiu, de comunicació entre l'Administració municipal i els ciutadans, cal esmentar el funcionament, a partir d'aquest any, del Gabinet de Premsa Municipal i Ràdio Vilafranca-Emissora Municipal.

Dues vistes de la sala gran de la biblioteca, al primer pis. Ser alhora centre de lectura i centre d'irradiació cultural és l'objectiu de cada Biblioteca Popular de la Diputació de Barcelona, segons l'objectiu que tant el vilafranquí

Pere Bohigas, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, com el president de la Diputació Francesc Martí i Jusmet, assenyalaren en l'acte inaugural de la Biblioteca Torras i Bages, l'Onze de Setembre de 1982.

La política cultural té també en compte la dinamització participativa en el marc de les diverses festes populars

Finalment, en aquests panorama i balanç de la política cultural municipal, cal parlar d'un darrer aspecte englobat sota el concepte de **dinamització cultural**, que recull un ample ventall d'activitats realitzades fonamentalment en espais oberts i en les quals participa força gent. En són exemples la *celebració de Sant Jordi* –com a patró de Catalunya i com a diada del llibre–, la de *l'Onze de Setembre*, la subvenció d'actes a Cal Bolet, el suport, superat cada any, a *la Festa Major*, una de les més típiques de Catalunya, els *Concerts d'Orgue* a la Basilica de Santa Maria, o bé la celebració durant l'estiu, al mes d'agost, dels *Festivals al Carrer*, on hi acudeixen importants orquestres,

bandes o ballets i esbarts que actuen als vespres pels diferents barris de la Vila.

Aquesta és la plasmació d'una política cultural municipal: crear elements tècnics de suport a la cultura, posar-los a disposició del poble i dinamitzar o promoure actes que enriqueixen la formació cultural i civica dels ciutadans i, consegüentment, del conjunt de la societat. Abans no hi havia pràcticament res, la política cultural municipal s'ha edificat sobre un terreny llis i desert. S'ha fet molta cosa, però encara n'hi ha molta per fer: l'Ajuntament ho sap i continuarà en aquesta via. ■

Els artístics sostre i arcades del segon i darrer pis de la Biblioteca. La seva renovació ha estat duta a terme sota la direcció de l'arquitecte de la Diputació Jordi Querol, que plantejà una renovació d'una casa del segle xv reforçant-ne tota l'estructura interior, i en especial els vics ocults com els tèrmits, refent-la amb un objectiu funcional i de revaloració del tresor històric-artístic que significa. Així Vilafranca compta ja, a més de biblioteques escolars i privades, amb tres biblioteques: la Torras i Bages amb 17.000 volums, la Biblioteca de la Caixa de Pensions de Catalunya i Balears amb 12.000 volums, i les diferents biblioteques del plural Museu de Vilafranca, com l'arxiu bibliogràfic, el de protocols, el de la comunitat de preveres de Santa Maria, la biblioteca de l'Institut Penedèsenc, la de temes del vi i la col·lecció de llibres sobre ceràmica del doctor Bonet. Aquest fons bibliotecari, les tres revistes comarcals editades a Vilafranca, i tantes altres expressions culturals, complemen no solament la capitalitat econòmica sinó també cultural de la vila de Vilafranca, capital de l'Alt Penedès, amb 25.000 habitants.

La sala de lectura per a nens, en el mateix primer pis de la Biblioteca.